

RADY KOBIET

Rady Kobiet w Polsce – dobre praktyki i rekomendacje.

Dokument przygotowany dla Komisji ds. Praw
Człowieka i Równego Traktowania Związku Miast
Polskich przy współpracy przedstawicielek sieci
Rad Kobiet.

Wstęp

Na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat, z różną dynamiką, powstają w Polsce rady kobiet. Zrzeszają kilkaset aktywnych kobiet, w większości o poglądach tzw. progresywnych (wsparcie programu in vitro, prawa reprodukcyjne kobiet, akceptacja osób LGBT+). Na fali protestów kobiecych ostatnich lat postanowiły zaangażować się społecznie i działać na rzecz ochrony kobiet.

Przeprowadzone badanie dot. Rad Kobiet (czerwiec-wrzesień 2021) pozwoliło na podsumowanie : Jak Rady funkcjonują formalnie? Jaka jest ich aktywność? Jaka motywacja? Jakie są główne wyzwania? Opierając się o wyniki badań, w porozumieniu z przedstawicielkami sieci Rad Kobiet zostały wypracowane dobre praktyki i rekomendacje, którymi rady mogą się podzielić. Mamy nadzieję, że materiał ten przyczyni się do powstawania w Polsce kolejnych Rad Kobiet i innych ciał wspierających prezydentów i prezydentki, burmistrzów i burmistrzynie w realizacji praw człowieka na poziomie lokalnym, samorządowym.

Dobre praktyki

1. Wizja i misja

Diagnoza pokazała brak wizji i misji. Istotne pytania:

- Jaka jest/ma być rola Rady Kobiet?
- Jakie są/powinny być zasady funkcjonowania - w radzie i z urzędem?
- Jakie wartości łączą kobiety w Radzie, a jakie dzielą?
- Jakie są cele strategiczne na okres kadencji Rady?

Aby na nie odpowiedzieć, powinny odbywać się regularnie warsztaty o charakterze strategicznym, w okresie co 6 miesięcy, aby wypracowywać kolejne kroki, określać działania krótkoterminowe, zmierzające do osiągnięcia celów strategicznych. Mogą one być też korygowane z uwagi na niezwykle dynamiczną rzeczywistość w Polsce. Warsztaty powinny odbywać się z udziałem władz JST.

2. Finansowanie: budżet Rad Kobiet

Rady nie posiadają własnego budżetu. Nie mogą aplikować o środki na np. zadania zlecone gminy, członkinie nie uzyskują wynagrodzenia za posiedzenia rady. Często, aby poprowadzić akcję np. edukacyjną, pozyskują same inwestorów lub nawet finansują z własnej kieszeni.

Należy podejmować dialog z urzędem przy którym Rada jest powoływana, jakimi środkami na działania bieżące Rada będzie mogła dysponować, jaki budżet urząd może wyznaczyć na te działania. To pozwoli zaprojektować harmonogram działań na każdy rok działalności. Środki z urzędu powinny co do zasady stanowić podstawowy budżet Rady.

3. Rekomendacja dla powoływania nowo powstałych Rad Kobiet: o ile to możliwe, Rady Kobiet należy powołać mocą uchwały Rady Miasta, a nie zarządzeniem Prezydenta/Prezydentki.

Rady Kobiet są w obecnych czasach niezwykle potrzebne - stanowią głos kobiet w naszych małych ojczyznach. Żeby głos ten miał szersze umocowanie społeczne, pytanie czy nie jest zasadnym by Rady Kobiet – zamiast dotychczasowej praktyki powoływania przez wójta / burmistrza / prezydenta – były powoływane na podstawie uchwały Rady Miasta / Gminy. Kompetencję taką każda Rada Miasta / Gminy niewątpliwie posiada – to zadanie własne dotyczące wspierania i upowszechniania idei samorządowej wśród mieszkańców gminy, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej, wyrażone w art. 7 ust. 1 pkt 17 ustawy o samorządzie gminnym. Powołanie Rady Kobiet przez organ uchwałodawczy pozwoliłoby również na zapewnienie przez urząd gminy obsługi administracyjno-biurowej, oraz – co bardzo istotne – wyposażenie Rad Kobiet w budżet na podejmowanie zaplanowanych działań czy choćby wynagradzanie członków za udział w posiedzeniach Rady. Dostęp do środków finansowych niewątpliwie przyczyniłby się do rozwoju tej formy aktywności społecznej ze względu na zarówno większe możliwości działania samej Rady Kobiet, jak i likwidację barier finansowych dla jej członkiń uniemożliwiających uczestnictwo w Radzie.

Mec. Elżbieta Rablin-Schubert

4. Liczba członkiń rad ograniczona i uwspólnienie wartości członkiń

Doświadczenia Rad wskazują na skuteczniejsze działanie w sytuacji, kiedy ilość członkiń jest stosunkowo ograniczona. Aktualnie liczebność Rad jest od 7 do 25(+) członkiń, duże zasoby wywołują rozproszenie w podejmowaniu decyzji, trudność spotkań a także bierność części Rady. Rekomendacja: Rada powinna liczyć maksymalnie kilkanaście osób.

Brak wspólnej wizji, misji, wartości, niesie ryzyko paraliżu funkcjonowania, a nawet rozpadu - przykład: głosowanie nad in vitro z udziałem siostry zakonnej, spowodowało wycofanie się siostry z grona rady.

5. Długość kadencji Rad

Kadencja Rady nie powinna się kończyć wraz z kadencją władz miasta, powinna zakładać dłuższy okres działania Rady tak, aby zapewnić jej kontynuację pracy.

6. Sieciowanie Rad

Sieciowanie Rad buduje kulturę wsparcia i daje wsad do wizji i misji. "Samotne wyspy" - rady odosobnione, wskazują w badaniach na częsty brak inspiracji do działań, brak wsparcia.

7. Różnorodność członkiń Rad

Rady powinny być różnorodne, z uwagi na:

- wiek (należy pozyskiwać również młode kobiety do szeregów rad)
- środowisko (poziom sprawności, migrantka, osoba LGBT+)
- umocowanie w JST (dobra współpraca z władzami miasta i wsparcie praktyczne samorządu)
- doświadczenie w działalności w lokalnych organizacjach non-profit (doświadczenie i sieć kontaktów własnych)

Należy rozważyć sytuację pod kątem ewentualnych konfliktów interesów, kiedy członkinią Rady zostaje radna miasta.

8. Transparentność działań Rady oraz komunikacja wewnętrzna i zewnętrzna, na temat działalności Rady oraz zasad jej funkcjonowania.

Takie działanie sprzyja budowaniu pozytywnego wizerunku Rady i niwelowaniu oporu społecznego wobec jej istnienia i działań.

9. Rada Kobiet nie może być ciałem, która zastępuje osoby zajmujące się równym traktowaniem w urzędzie.

Rekomendacja:

Należy rozważyć, by Rady Kobiet w Polsce miały swoje umocowanie w Związku Miast Polskich przy Komisji ds. Praw Człowieka i Równego Traktowania.

Aktywności Rad Kobiet koncentrują się na wdrażaniu tzw. podejścia praw człowieka na poziomie samorządowym. Komisja z jednej strony mogłaby wspierać sprawczość Rad, komunikację z samorządami w Polsce, wymianę doświadczeń, z drugiej strony Rady Kobiet byłyby nieocenionym wsparciem merytorycznym oraz organizacyjnym dla przedsięwzięć Komisji.

Opracowanie:

Dr Anna Strzałkowska

Justyna Białczak

#RokKobiet
To jest Twój czas

Iceland
Liechtenstein
Norway
Active
citizens fund